

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 23CoCsp/11/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8118202797
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 05. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Branislav Breza
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2021:8118202797.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Branislava Brezu a sudcov JUDr. Martina Fil'akovského a JUDr. Anny Kovaľovej v právnej veci žalobkyne: I. D., nar. XX.XX.XXXX, bývajúcej v E., na ul. U. č. 4, právne zastúpenej JUDr. Igorom Šafrankom, advokátom so sídlom vo Svidníku, na ul. Sov. hrdinov č. 163/66, proti žalovanému: PROFI CREDIT Slovakia, s.r.o., so sídlom v Bratislave, na ul. Pribinovej č. 25, IČO: 35 792 752, právne zastúpenému Advokátska kancelária JUDr. Andrea Cviková, s.r.o., so sídlom v Bratislave, na ul. Kubániho č. 16, IČO: 47 233 516, o vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 3.515,24 eur a neprijateľnosť zmluvnej podmienky, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Prešov zo dňa 31.10.2019 č.k. 19Csp 49/2018-172 takto

rozhodol:

Potvrdzuje rozsudok s výnimkou výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti a výroku o trovách konania.

Zrušuje rozsudok vo výroku o trovách konania a v rozsahu zrušenia vracia vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Prvoinštančný súd napadnutým rozsudkom uložil žalovanému povinnosť vydať žalobkyni bezdôvodné obohatenie vo výške 2.705,74 eur s 5 % -ným úrokom z omeškania ročne od 29.04.2018 do zaplatenia. V prevyšujúcej časti žalobu zamietol. Zároveň určil, že zmluvná podmienka, poplatok za uzatvorenie zmluvy 1.500,- Sk, uvedená v bode 5 Zmluvy o revolvingovom úvere zo dňa 14.07.2005 je neprijateľná. Žalobkyni priznal vo vzťahu k žalovanému nárok na 100 % náhradu trov konania.

2. Vykonaným dokazovaním mal za preukázanú skutočnosť, podľa ktorej strany sporu dňa 14.07.2005 uzatvorili zmluvu o revolvingovom úvere. Na jej základe bola žalobkyni poskytnutá dňa 14.07.2005 čiastka 1.477,39 eur, čo v prepočte znamená sumu 44.507,85 Sk. Dňa 03.07.2007 bola žalobkyni poskytnutá ďalšia suma 1.038,47 eur (31.284,95 Sk). Žalobkyňa v období od 16.08.2005 do 13.09.2016 uhradila žalovanému celkovo 5.221,60 eur.

3. Rozsudkom Okresného súdu Prešov zo dňa 14.09.2017 č.k. 15Csp 57/2016-104 bolo žalovanému uložené zdržať sa použitia Dohody o zrážkach zo mzdy zo dňa 14.07.2005 k Zmluve o revolvingovom úvere zo dňa 14.07.2005 uzavretej so žalobkyňou na výkon zrážok zo mzdy žalobkyne. Tento rozsudok bol potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Prešove zo dňa 31.07.2018 č.k. 24Co 6/2018-128.

4. Súd odhliadnuc od neskôr zistených skutočností vyplývajúcich zo spisu 15 Csp 57/2016 pri aplikácii ust. § 181 ods. 2 C.s.p. konštatoval rozpor v predložených listinných dôkazoch, z ktorých vyplývali nezrovnalosti medzi samotnou cenou úveru, poskytnutou čiastkou a výškou mesačných splátok s tým, že tieto nezrovnalosti vytvárajú zdanie, či vôbec došlo k uzavretiu nejakej zmluvy a či vznikla spôsobom

podľa ust. § 43 Občianskeho zákonníka medzi stranami sporu, aj keď je potrebné rešpektovať výklad práva, ktorý ukladá súdu v prípade pochybností považovať zmluvy za uzavreté.

5. Hoci právna úprava platná v čase uzatvárania zmluvy pripúšťala aj uzavretie zmluvy nie písomnou formou, táto ústna forma, resp. konkludentná forma musela vyplývať z dohody strán sporu o výške plnenia a ostatných náležitostiach takýchto zmlúv, pretože aj právna úprava úverovej zmluvy podľa ust. § 497 Obchodného zákonníka jednoznačne hovorí o tom, že výška finančných prostriedkov musí byť dohodnutá určite a zrozumiteľne, ako aj to, aké úroky má dlžník z poskytnutých peňažných prostriedkov zaplatiť. Takéto skutočnosti z predloženého formulára zmluvy nevyplývajú. Ak žalovaný v konaní vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 15 Csp 57/2016 predložil Oznámenie veriteľa o schválení úveru dlžníkovi, súd v tomto konaní v odôvodnení rozsudku konštatoval, že z neho vyplýva skutočnosť, podľa ktorej žalobkyni bol schválený úver odlišný oproti tomu, o aký si zažiadala. Ďalšia suma poskytnutá žalovaným žalobkyni ani nebola žalobkyni známa, čo si súd vysvetľuje tým, že v tom čase si v stave finančnej tiesne zobrala toľko úverov, že nemusela si túto skutočnosť zapamätať. Vysvetlenie žalovaného o tom, na základe akých skutočností jej túto ďalšiu sumu poslal na účet je nedostatočné a nemá oporu vo vykonanom dokazovaní z predložených listinných dôkazov. Žalovaný absolútne nerešpektoval zákonnú úpravu spôsobom, aby zadosťučinil právnej úprave ochrany spotrebiteľa podľa Občianskeho zákonníka. Nezodpovedne a bez potrebnej obozretnosti nakladal so svojimi finančnými prostriedkami a pritom sa spoliehal, že ak žalobkyňa platí, a táto aj platila, žiadne zákonné mantinely rešpektovať nemusí. Len čo žalobkyňa prestala splácať splátky, požiadala jej zamestnávateľa na základe neprijateľnej zmluvnej podmienky o vykonávanie zrážok zo mzdy, na čo nemal žiaden zákonný nárok.

6. Z týchto dôvodov, teda z dôvodu nesprávneho uvedenia výšky pôžičky a celkovej ceny, nemohla byť a ani nebola uvedená správna RPMN. Úver je preto potrebné považovať za bezúročný a bez poplatkov a keďže nebola uzavretá dohoda o výške úrokov, nemôže dodávateľ žiadať úroky.

7. Vzhľadom na nespornosť sumy predstavujúcej rozdiel medzi sumou poskytnutou žalobkyni a sumou žalobkyňou zaplatenou, patria žalobkyni nároky podľa ust. § 451 a nasl. Občianskeho zákonníka o bezdôvodnom obohatení.

8. Ak teda žalobkyňa žiada vrátiť sumu, ktorá prevyšuje ňou prijatú finančnú čiastku, je potrebné poskytnúť jej nároku ochranu a zaviazat' žalovaného na vydanie tohto bezdôvodného obohatenia v zmysle ustanovení § 451 a nasl. Občianskeho zákonníka.

9. Podľa ust. § 451 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí obohatenie vydať. Bezdôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov.

10. V súvislosti s námietkou premlčania vznesenou žalovaným sa poukázalo na ustanovenie § 107 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa oprávnený dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil (subjektívna lehota). Najneskôr sa právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia premlčí za tri roky a ak ide o úmyselné bezdôvodné obohatenie, za desať rokov odo dňa, keď k nemu došlo (objektívna lehota).

11. Ohľadom 10-ročnej premlčacej lehoty a úmyslu žalovaného na úkor žalobkyne sa obohatiť, súd poukázal na to, že v občiansko-právnych vzťahoch sa za úmysel považuje nielen úmysel priamy, kedy druhá strana chcela porušiť a ohroziť chránené záujmy druhej osoby, ale aj úmysel nepriamy, kedy za takto úmyselné konanie sa považuje aj konanie druhej strany, ktorá vedela, že svojím konaním môže porušenie alebo ohrozenie práva spôsobiť a pre prípad, že ho spôsobí, bola s tým uzrozumená. Žalovaný nepochybne vedel, že neuviedol do zmluvy obligatórne náležitosti v zmysle Zákona o spotrebiteľských úveroch, uviedol nesprávnu RPMN v neprospech spotrebiteľky, žalobkyňu zaviazal na plnenie aj nedohodnutého úroku, zanedbal odbornú starostlivosť a v roku 2007 poskytol žalobkyni finančné prostriedky, hoci o ne ani nežiadala.

12. Premlčanie je jeden z tradičných a významných inštitútov súkromného práva. Hlavným zmyslom existencie premlčania je stimulovať veriteľa k rýchlemu a včasnemu uplatneniu jeho práva a zároveň snaha predchádzať v konkrétnych prípadoch dôkaznej núdzi na strane veriteľa v súdnom konaní a prispieť aj k právnej istote účastníkov občianskoprávných vzťahov. Ak by totiž veriteľ po tom, čo mu vznikla možnosť uplatniť svoje práva príliš dlho s uplatnením svojho práva otáľal, sťažila by sa tým možnosť dopátrať sa skutkového stavu a sťažilo by to aj dôkazné konanie. Zároveň by vznikol na dlhú dobu trvajúci nevyriešený právny vzťah a tento by neprispieval k právnej istote. Z tohto dôvodu je teda zrejmé, že žalobkyňa hneď po tom, čo sa dozvedela o dôvodoch, pre ktoré by sa mohla domáhať vydania bezdôvodného obohatenia od žalovaného svoj nárok aj uplatnila v subjektívnej dvojročnej a objektívnej desaťročnej premlčacej dobe.

13. V danom prípade boli zistené flagrantné porušenia ustanovení na ochranu spotrebiteľa a toto konanie nemôže v žiadnom prípade požívať právnu ochranu v dôsledku prípadnej právnej istoty.

14. V tejto súvislosti sa poukázalo na Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky IV. ÚS 371/2018, ktorý uvádza, že v prípade spotrebiteľskej legislatívy je popri gramatickom výklade namieste použiť aj výklad teologický v súlade so zmyslom právnej úpravy, ktorý je v tomto prípade determinovaný princípom potreby zvýšenej ochrany spotrebiteľa. Ten vychádza z požiadavky korektných spotrebiteľských zmlúv voči spotrebiteľom, zo zákazu zneužívania dominantného postavenia dodávateľa a zákazu používania zmluvných podmienok, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán.

15. Podľa Nálezu Ústavného súdu SR zo dňa 17.02.2016 sp. zn. I. ÚS 548/2015, zákaz bezdôvodného obohatenia patrí svojou povahou do kategórie základných a všeobecných princípov, na ktorých stojí od nepamäti celý kontinentálny poriadok. Základným zmyslom ustanovenia § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka je predovšetkým účinná ochrana poškodeného, na úkor ktorého sa obohatila iná osoba. Z tohto dôvodu súd prvej inštancie k námietke premlčania neprihliadol.

16. Keďže rozdiel medzi poskytnutým plnením zo strany žalovaného a platbami žalobkyne predstavuje sumu 2.705,74 eur, súd prvej inštancie v tejto časti žalobe vyhovel a žalobkyňu priznal aj úroky z omeškania od 29.04.2018 do zaplatenia. Čo do zvyšku žalobu zamietol.

17. Za dôvodnú sa považovala tiež žaloba vo vzťahu k určeniu neprijateľnosti zmluvnej podmienky. V tejto súvislosti sa poukázalo na rozhodnutie Vrchného krajského súdu v Karlsruhe z 03.05.2010, ktorý potvrdil rozhodovaciu líniu, podľa ktorej je pre spotrebiteľa vždy neprijateľné spolplatňovanie akýchkoľvek úkonov a služieb dodávateľa, ktorými spotrebiteľovi neposkytuje skutočné protiplnenie, ale naopak tieto sú poskytované vo vlastnom záujme dodávateľa.

18. Výrok o trovách bol odôvodnený ust. § 255 a § 262 C.s.p.

19. Proti tomuto rozsudku, s výnimkou výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti, podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaný. Navrhol rozsudok zmeniť tak, aby žaloba žalobkyňa bola v celom rozsahu zamietnutá. Alternatívne požadoval rozhodnutie v napadnutej časti zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie. Ako dôvod uviedol, že rozsudok je nepreskúmateľný, pretože v rozsudku sa nikde neoznačuje žiadny dôkaz a ani žiadna skutočnosť o nesprávnom určení ktoréhokoľvek údaju, o nesprávnom určení RPMN a ani to, že nedošlo k dohode o výške úrokov. Žalovaný predložil výpočet RPMN, pričom týmto dôkazom sa súd nezaoberal, neuviedol nič, čím by vysvetlil, ako sa s dôkazom vypořiadal a už vôbec nie, na základe čoho mal preukázané skutočnosti o nesprávnom určení RPMN. Zákon č. 258/2001 Z.z. vyžadoval, aby úrok bol vyjadrený tak, aby bol zo zmluvy zisiteľným. Zmluvná odmena v podobe úroku nie je obsiahnutá v zmluve v percentuálnom vyjadrení, ale vyjadrením v podobe fixnej sumy ako zmluvná odmena. Zákon o spotrebiteľských úveroch účinný v čase uzatvorenia zmluvy o revolvingovom úvere medzi stranami sporu explicitne nevyžadoval, aby sa v zmluve o spotrebiteľskom úvere uvádzala výška odplaty za poskytnutie úveru v podobe percentuálne vyjadrenej úrokovej sadzby. Z rozsudku nevyplývajú žiadne preukázané skutočnosti, z nich vyplývajúci skutkový záver a ani právny záver, podľa ktorého vyjadrenie úroku vo forme zmluvnej odmeny nespĺňa požiadavky podľa ust. § 4 ods. 5 zákona č. 258/2001 Z.z.

20. Z rozsudku nevyplýva, aké obligatórne náležitosti v zmluve uvedené nie sú a ani to, na základe čoho je RPMN uvedená nesprávne v neprospech spotrebiteľa. V konaní nebol vykonaný žiadny dôkaz, na základe ktorého súd by takéto skutočnosti mal za preukázané. Rovnako žalovaný popiera zanedbanie odbornej starostlivosti, pretože z rozsudku nie je zrejmé ani len to, v čom jeho zanedbanie má spočívať. V súvislosti so záverom, podľa ktorého mal žalovaný poskytnúť finančné prostriedky, hoci o ne žalobkyňa nežiadala, je potrebné uviesť, že v zmysle uzavretej zmluvy bolo vyplatenie revolvingu povinnosťou žalovaného po tom, ako žalobkyňa uhradila dohodnutý počet splátok. Poskytnutie revolvingu nebolo ani vypovedané a ani následne po poskytnutí prostriedkov stornované. Ani z podanej žaloby nevyplýva, aby žalobkyňa kedykoľvek počas 11 rokov poskytnutie revolvingu namietala alebo sporovala. V konaní neboli preukázané a v rozsudku ani nie sú presvedčivo zdôvodnené skutočnosti, ktoré by odôvodnili aplikáciu 10-ročnej premlčacej doby.

21. Z vykonaného dokazovania vyplýva, že žalobkyňa najskôr splácala úver, pričom na jeho úhradu mala vykonať 36 splátok. Posledná splátka bola splatnou dňa 18.07.2008. Žaloba bola podaná na súd dňa 14.03.2018, čo znamená, že pri aplikácii 10-ročnej premlčacej doby by boli takto nepremičanými úhrady zo dňa 17.03.2008, 15.04.2008, 16.05.2008 a 16.06.2008, spolu teda 339,39 eur. Následne po 16.06.2008 do podania žaloby žalobkyňa uhradila 2.167,36 eur, čo spolu so sumou 339,36 eur predstavuje 2.506,72 eur. Ako súd dospel k sume 2.705,74 eur je potom nielen podľa rozsudku nepreskúmateľné, ale aj nesprávne pri zohľadnení tých úvah, ktorými sa podľa rozsudku súd prvej inštancie mal riadiť. Nad sumu 2.506,72 eur bol akýkoľvek nárok tvrdený v žalobe premlčaný aj v zmysle súdom uvedených východísk a preto nad uvedenú sumu by súd mal žalobu v každom prípade zamietnuť.

22. Pri rozhodovaní o určení neprijateľnosti poplatku za uzatvorenie zmluvy sa vychádzalo z rozhodnutia Vrchného krajského súdu v Karlsruhe z 03.05.2010. Nemecká judikatúra nie je založená na únijských smerniciach a ani na právnej úprave, ktorá by bola zhodnou so slovenskou právnou úpravou. Poplatok za uzatvorenie zmluvy bol a je pritom všeobecne rozšírenou položkou, rovnako ako bol poplatok za vedenie, správu a evidenciu spotrebiteľského úveru. Táto položka v rámci celkových nákladov spojených so spotrebiteľským úverom nepredstavuje takú kategóriu, aby musela byť zakázaná ako taká.

23. Čo sa týka trov konania, žalobkyňa mala v plnom rozsahu už pred podaním žaloby informácie o tom, koľko prijala od žalovaného. Neuviedla v konaní iný dôvod, ktorým by preukázala opak. Preto ak žaloba bola v časti zamietnutá, a to len na základe procesnej obrany žalovaného, potom na strane žalobkyne nejde o úspech v plnom rozsahu.

24. Odvolací súd v zmysle zásad ustanovení § 379, § 380 a § 381 C.s.p. preskúmal rozsudok v jeho napadnutej časti spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, vec prejednal bez nariadenia pojednávania a zistil, že odvolanie žalovaného smerujúce proti rozhodnutiu vo veci samej nie je opodstatnené.

25. V konaní sa v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvodený správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia prvoinštančným súdom, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje.

26. V danom prípade, ako to vyplýva z obsahu spisu, žalobkyňa dňa 14.07.2005 uzatvorila štandardnú formulárovú zmluvu o revolvingovom úvere v súlade s ustanoveniami v tom čase účinného zákona č. 258/2001 Z.z. Tento právny predpis v ust. § 4 upravoval náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Podľa ust. § 4 ods. 2 písm. g) zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy, zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí obsahuje ročnú percentuálnu mieru nákladov; ak nie je uvedená, spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov. Prílohou k zákonu č. 258/2001 Z.z. v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy bol výpočet ročnej percentuálnej miery nákladov pri spotrebiteľských úveroch.

27. Ak zákon vyžadoval v zmluve o spotrebiteľskom úvere uvádzať ročnú percentuálnu mieru nákladov vypočítanú podľa vzorca uvedeného v prílohe k zákonu, je nepochybné, že spotrebiteľ mal byť oboznámený nielen s ročnou percentuálnou mierou nákladov, ale aj s matematickým výpočtom, na základe ktorého veriteľ dospel k určitej výške RPMN. Ako inak by spotrebiteľ mohol preveriť správnosť takéhoto výpočtu RPMN ako jednej z podstatných náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere umožňujúcej posúdiť výhodnosť úveru, čo nepochybne má zásadný vplyv na jeho rozhodnutie vstúpiť

do úverového vzťahu s veriteľom. Je nemysliteľné od spotrebiteľa očakávať, aby len na základe údajov o ročnej percentuálnej miere nákladov uvedenej v zmluve mohol posúdiť správnosť tejto náležitosti zmluvy.

28. V tejto súvislosti je potrebné poukázať na rozsudok Súdneho dvora EÚ z 20.09.2018, vydaný vo veci C-448/17, v ktorom Súdny dvor EÚ uviedol, že článok 4 ods. 2 Smernice 93/13 sa má vykladať v tom zmysle, že v prípade, ak zmluva o spotrebiteľskom úvere jednak neuvádza ročnú percentuálnu mieru nákladov a obsahuje iba matematický vzorec výpočtu tejto ročnej percentuálnej miery nákladov, ktorý nie je doplnený údajmi nevyhnutnými na uskutočnenie tohto výpočtu a jednak neuvádza úrokovú sadzbu, táto okolnosť je rozhodujúcim prvkom v rámci analýzy dotknutého vnútroštátneho súdu v súvislosti s otázkou, či je podmienka uvedenej zmluvy týkajúca sa nákladov úveru vypracovaná jasne a zrozumiteľne v zmysle uvedeného ustanovenia.

29. Súdny dvor EÚ v tejto súvislosti dodal, že rovnako ako neuvedenie RPMN v zmluve o úvere sa musí posudzovať situácia, keď zmluva obsahuje iba matematický vzorec výpočtu tejto RPMN, ktorý nie je doplnený údajmi nevyhnutnými na uskutočnenie tohto výpočtu. Spotrebiteľa v takejto situácii totiž nemožno považovať za takého, ktorý pri uzavretí zmluvy pozná všetky podmienky budúceho plnenia uzavretej zmluvy a v dôsledku toho za takého, ktorý pozná všetky okolnosti, ktoré môžu mať vplyv na rozsah jeho záväzku.

30. Súdny dvor EÚ už pritom v súvislosti so Smernicou 87/102 rozhodol, že vzhľadom na cieľ ochrany spotrebiteľa sledovaný touto Smernicou pred nespravodlivými úverovými podmienkami a na to, aby sa mu umožnilo poznať všetky podmienky budúceho plnenia uzatvorenej zmluvy, článok 4 uvedenej Smernice vyžaduje, aby dlžník pri uzavretí zmluvy poznal všetky okolnosti, ktoré môžu mať vplyv na rozsah jeho záväzku.

31. V súlade s článkom 4 ods. 1 a 2 Smernice 87/102 musí byť zmluva o úvere uzavretá písomne, pričom písomné vyhotovenie musí obsahovať uvedenie RPMN, ako aj uvedenie podmienok, za ktorých môže byť táto miera zmenená. Článok 1a tejto Smernice stanovuje metódu výpočtu RPMN a vo svojom ods. 4 písm. a) spresňuje, že sa musí vypočítať v dobe uzatvárania zmluvy. Táto informácia pre spotrebiteľa o celkových nákladoch úveru vo forme miery vypočítanej podľa jednotného matematického vzorca, má preto podstatný význam.

32. V dôsledku toho neuvedenie, resp. nesprávne uvedenie RPMN v zmluve o úvere môže predstavovať rozhodujúci prvok v rámci analýzy dotknutého vnútroštátneho súdu v súvislosti s otázkou, či je podmienka tejto zmluvy týkajúca sa nákladov úveru vypracovaná jasne a zrozumiteľne v zmysle článku 4 Smernice 93/13. Ak to tak nie je, tento vnútroštátny súd je oprávnený posúdiť nekalú povahu takejto podmienky v zmysle článku 3 tejto Smernice. Spotrebiteľa v takejto situácii totiž nemožno považovať za takého, ktorý pri uzavretí zmluvy pozná všetky podmienky budúceho plnenia uzavretej zmluvy a v dôsledku toho za takého, ktorý pozná všetky okolnosti, ktoré môžu mať vplyv na rozsah jeho záväzku.

33. Z obsahu zmluvy pritom vyplýva ďalšia podstatná skutočnosť majúca vplyv na bezúročnosť a bezpoplatkovosť poskytnutého úveru. V zmysle uzatvorenej zmluvy o revolvingovom úvere zo dňa 14.07.2005 (č.l. 27 spisu) pohľadávky žalovaného ako veriteľa na zaplatenie poplatku za uzatvorenie zmluvy, zmluvnej odmeny za poskytnutie úveru a zmluvnej odmeny za poskytnutie revolvingu mali zaniknúť započítaním, a to ku dňu poskytnutia úveru. Je teda nepochybné, že žalovaný do spotrebiteľského úveru zahrnul i poplatok za uzatvorenie zmluvy a zmluvné odmeny za poskytnutie úveru a za poskytnutie revolvingu. Poplatok za uzatvorenie zmluvy a zmluvné odmeny za poskytnutie úveru a za poskytnutie revolvingu nie sú súčasťou celkovej výšky spotrebiteľského úveru pretože uvedený poplatok a zmluvné odmeny treba považovať len za náklady spotrebiteľského úveru. Ak žalovaný do celkovej výšky spotrebiteľského úveru zahrnul aj poplatok za uzatvorenie zmluvy a zmluvné odmeny za poskytnutie úveru a za poskytnutie revolvingu, ide o postup v rozpore s požiadavkami odbornej starostlivosti veriteľa, ktorý mohol podstatne narušiť ekonomické správanie spotrebiteľa vo vzťahu k poskytnutiu úveru, pričom takéto konanie zákonodarca považuje za nekalú obchodnú prax a súčasne ju zakazuje. Žalobkyni bol teda poskytnutý úver v skutočnosti v podstatne nižšej sume ako vyplývala z uzatvorenej zmluvy o revolvingovom úvere.

34. Nesprávne uvedená výška spotrebiteľského úveru má nepochybne vplyv aj na náležitosť zmluvy o úvere vyplývajúcu z ust. § 4 ods. 2 písm. g) zákona č. 258/2001 Z.z. v znení účinnom v čase

uzatvorenia zmluvy, ktorou je ročná percentuálna miera nákladov. Ročnou percentuálnou mierou nákladov v súlade s ust. § 2 písm. d) zákona č. 258/2001 Z.z. v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy, sa rozumela sadzba, ktorá sa aplikuje na výpočet podľa prílohy tohto zákona z hodnoty celkových nákladov spotrebiteľa spojených so spotrebiteľským úverom a výšky poskytnutého spotrebiteľského úveru. Ak žalovaný pri výpočte RPMN do celkovej výšky úveru zahrnul aj poplatok za uzatvorenie zmluvy a zmluvné odmeny za poskytnutie úveru a za poskytnutie revolvingu, bez akýchkoľvek pochybností došlo k podhodnoteniu RPMN, ktorej výpočet je závislý od výšky úveru. S neuvedením ročnej percentuálnej miery nákladov, za čo je potrebné považovať aj jej neuvedenie v správnej výške, je spojená sankcia v podobe bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru v súlade s ust. § 4 ods. 2 písm. g) zákona č. 258/2001 Z.z. v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy.

35. Súdny dvor Európskej únie vo veci C-377/14 svojim rozsudkom zo dňa 21.04.2016 vyslovil, že článok 3 písm. l) a článok 10 ods. 2 Smernice 2008/48/ES, ako aj bod I prílohy I tejto Smernice sa majú vykladať v tom zmysle, že celková výška úveru a výška čerpania úveru označujú celkovú sumu, ktorá bola daná k dispozícii spotrebiteľovi, čo vylučuje sumy, ktoré si poskytovateľ úveru účtuje na úhradu nákladov súvisiacich s predmetným úverom a ktoré nie sú tomuto spotrebiteľovi reálne vyplatené. Do celkovej výšky úveru v zmysle článku 3 písm. l) a článku 10 ods. 2 Smernice 2008/48 nemožno zahrnúť nijakú zo súm určených ako odmenu za záväzky dohodnuté z dôvodu predmetného úveru, ako sú administratívne poplatky, úroky, provízie a akékoľvek ďalšie poplatky, ktoré musí spotrebiteľ zaplatiť.

36. Aj keď ide o výklad Smernice 2008/48/ES a zmluvu žalobkyňa uzatvorila podľa zákona č. 258/2001 Z.z., neexistuje rozumný dôvod, aby tomu bolo v súdnej veci s posudzovaním výšky úveru inak. Naviac, spotrebiteľský úver patrí medzi reálne kontrakty, preto úverom je len tá suma, ktorá bola reálne vyplatená.

37. Vo vzťahu k poplatku za uzatvorenie zmluvy je potrebné poukázať na ust. § 53 ods. 4 písm. t) Občianskeho zákonníka, podľa ktorého za neprijateľné podmienky uvedené v spotrebiteľskej zmluve sa považujú najmä ustanovenia, ktoré požadujú od spotrebiteľa plnenie za službu, ktorej poskytnutie dodávateľom v prevažnej miere nesleduje záujmy spotrebiteľa. Ust. § 53 ods. 4 písm. t) Občianskeho zákonníka bolo prijaté zákonom č. 102/2014 Z.z. s účinnosťou od 13.06.2014 s prechodným ustanovením § 879p Občianskeho zákonníka, podľa ktorého ust. § 53 ods. 4 písm. t) Občianskeho zákonníka sa spravujú aj právne vzťahy vzniknuté pred 13.06.2014.

38. Ak dodávateľ využíva spoplatnenie konkrétnych úkonov alebo služieb, môže na spotrebiteľa prenášať len také nákladové bremeno, ktoré bude sledovať prospech spotrebiteľa v prevažnej miere. Ak poskytovateľ úveru má riadne s odbornou starostlivosťou poskytovať úvery, teda podnikať podľa svojho licencovaného predmetu podnikania, nemôže poskytnúť úver bez toho, aby so spotrebiteľom uzatvoril zmluvu, ktorá v prípade spotrebiteľského úveru musela mať pod sankciou neplatnosti písomnú formu, čo je zrejmé z ust. § 4 ods. 1 zákona č. 258/2001 Z.z. v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy. Ide teda o činnosť, ktorá je pre poskytovateľa úveru nevyhnutná na to, aby mohol spotrebiteľom poskytovať úvery a spotrebiteľia sú za poskytnuté úvery povinní zaplatiť odmenu. Samotné spoplatnenie úkonu uzatvorenia zmluvy v prevažnej miere nesleduje záujmy spotrebiteľa, a preto predstavuje neprijateľnú zmluvnú podmienku.

39. Čo sa týka námietky žalovaného o nesprávnom posúdení premlčania, táto nie je opodstatnená. V tejto súvislosti je potrebné poukázať na rozsudok Súdneho dvora Európskej únie zo dňa 22.04.2021 vydaný vo veci C-485/19. V tomto rozsudku Súdny dvor EÚ vyslovil, že zásada efektivity sa má vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorá stanovuje, že na žalobu podanú spotrebiteľom o vrátenie súm neoprávnene zaplatených v rámci plnenia zmluvy o úvere na základe nekalých podmienok v zmysle Smernice Rady 93/13/EHS z 05. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách alebo na základe podmienok, ktoré sú v rozpore s požiadavkami Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23.04.2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení Smernice Rady 87/102/EHS sa vzťahuje trojročná premlčacia lehota, ktorá začína plynúť odo dňa, keď došlo k bezdôvodnému obohateniu.

40. Súdny dvor EÚ v tomto rozhodnutí pripomenul, že podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora v prípade neexistencie pravidiel únie v danej oblasti prináleží vnútroštátnemu právnemu poriadku každého členského štátu, aby na základe zásady procesnej autonómie upravil procesné podmienky týkajúce sa žalôb určených na zaručenie ochrany práv, ktoré osobám podliehajúcim súdnej právomoci vyplývajú

z práva únie, avšak pod podmienkou, že nie sú menej výhodné ako procesné podmienky, ktoré upravujú podobné situácie podľa vnútroštátneho práva (zásada ekvivalencie) a nevedú k praktickému znemožneniu alebo nadmernému sťaženiu výkonu práv priznaných právom únie (zásada efektivity).

41. Pokiaľ ide konkrétne o zásadu efektivity, o ktorú ako jedinú ide v prejednávanej veci, z judikatúry Súdneho dvora EÚ vyplýva, že každý prípad, v ktorom je nastolená otázka, či vnútroštátne procesné ustanovenie vedie k nemožnosti alebo nadmernému sťaženiu výkonu práva únie, sa musí skúmať s prihliadnutím na postavenie tohto ustanovenia v celom konaní, jeho priebeh a jeho osobitosti na jednotlivých vnútroštátnych súdoch. Z tohto hľadiska je v prípade potreby potrebné zohľadniť zásady, ktoré sú základom vnútroštátneho súdneho systému, ako sú napr. ochrana práva na obranu, zásada právnej istoty a požiadavka na riadny priebeh konania.

42. Súdny dvor tiež spresnil, že povinnosť členských štátov zabezpečiť efektívnosť práv, ktoré osobám podliehajúcim súdnej právomoci vyplývajú z práva únie, zahŕňa, osobitne pokiaľ ide o práva vyplývajúce zo Smernice 93/13, požiadavku účinnej súdnej ochrany zakotvenú tiež v článku 47 Charty, ktorá osobitne platí pre procesné podmienky žalôb založených na takýchto právach.

43. S prihliadnutím na tieto skutočnosti je potrebné preskúmať, či vnútroštátne pravidlo premlčania, aké je uvedené v bode 51 tohto rozsudku, možno považovať za zlučiteľné so zásadou efektivity, pričom toto preskúmanie sa musí týkať nielen dĺžky lehoty, o ktorú ide vo veci samej, ale aj podmienok jej uplatnenia, vrátane právnej skutočnosti zvolenej pre začatie jej plynutia.

44. V prvom rade, pokiaľ ide o námietku premlčacej lehoty voči žalobám podaným spotrebiteľmi na uplatnenie práv, ktoré im vyplývajú z práva únie, je potrebné uviesť, že takéto pravidlo nie je samo o sebe v rozpore so zásadou efektivity, pokiaľ jeho uplatnenie v praxi neznemožňuje alebo nadmerne nesťažuje výkon práv priznaných osobitne Smernicami 93/13 a 2008/48.

45. Súdny dvor EÚ už totiž uznal, že ochrana spotrebiteľa nie je absolútna a že stanovenie primeraných lehôt na podanie žalôb pod hrozbou preklúzie v záujme právnej istoty je zlučiteľné s právom únie.

46. Konkrétnejšie Súdny dvor EÚ už rozhodol, že článok 6 ods. 1 a článok 7 ods. 1 Smernice 93/13 nebránia vnútroštátnej právnej úprave, ktorá stanovuje, že žaloba o určenie neplatnosti nekalej podmienky uvedenej v zmluve uzatvorenej medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom sa nepremlčuje a zároveň uplatňuje premlčaciu lehotu na žalobu o uplatnenie reštitučných účinkov tohto určenia, pričom musia byť dodržané zásady ekvivalencie a efektivity.

47. V druhom rade pokiaľ ide o stanovenú dĺžku skúmanej premlčacej lehoty, ktorá je v tomto prípade 3 roky, Súdny dvor EÚ rozhodol, že pokiaľ je táto lehota stanovená a vopred známa, zdá sa, že lehota v takomto rozsahu je v zásade dostatočná na to, aby dotknutému spotrebiteľovi umožnila pripraviť a podať účinný prostriedok nápravy, takže táto dĺžka sama o sebe nie je nezlučiteľná so zásadou efektivity.

48. Pokiaľ však ide v treťom rade o stanovený začiatok plynutia skúmanej premlčacej lehoty, za okolností o aké ide vo veci samej, existuje nezanedbateľné riziko, že dotknutý spotrebiteľ sa počas stanovenej lehoty nebude dovolávať práv, ktoré mu priznáva právo únie, v dôsledku čoho by sa ocitol v situácii, že by tieto práva nemohol uplatniť.

49. Z informácií poskytnutých vnútroštátnym súdom, a to najmä v rámci jeho prvej otázky totiž vyplýva, že trojročná lehota stanovená v § 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka začína plynúť odo dňa, keď došlo k bezdôvodnému obohateniu, pričom k premlčaniu dôjde aj vtedy, keď spotrebiteľ nie je sám schopný posúdiť, či je zmluvná podmienka nekalá, alebo keď nevedel o nekalej povahe predmetnej zmluvnej podmienky.

50. V tejto súvislosti je potrebné zohľadniť znevýhodnené postavenie, v ktorom sa spotrebiteľia nachádzajú voči predajcom alebo dodávateľom, pokiaľ ide o vyjednávaciu silu, ako aj o úroveň informovanosti a skutočnosť, že je možné, že spotrebiteľia nevedia o svojich právach vyplývajúcich zo Smernice 93/13 alebo zo Smernice 2008/48, prípadne že nepoznajú ich rozsah.

51. Ako pritom v podstate uviedol generálny advokát v bodoch 71 až 73 svojich návrhov, zmluvy o úvere, akou je zmluva, o akú ide vo veci samej, sa vo všeobecnosti plnia počas dlhého obdobia, a preto, ak je udalosťou, na základe ktorej začína plynúť trojročná premlčacia lehota, akákoľvek platba uskutočnená dlžníkom, čo musí overiť vnútroštátny súd, nemožno vyplúčiť, že prinajmenšom pre časť uskutočnených platieb môže dôjsť k uplynutiu premlčacej lehoty ešte predtým, než sa skončí platnosť zmluvy, takže takýto režim premlčania môže spotrebiteľom systematicky odopierať možnosť domáhať sa vrátenia platieb uskutočnených na základe zmluvných podmienok, ktoré sú v rozpore s uvedenými smernicami.

52. Preto je potrebné dospieť k záveru, že procesné podmienky, o aké ide vo veci samej, tým, že vyžadujú od spotrebiteľa, aby podal žalobu v lehote do 3 rokov od dátumu, keď došlo k bezdôvodnému obohateniu, pričom k tomuto obohateniu môže dôjsť počas plnenia dlhodobej zmluvy, sú takej povahy, že môžu nadmerne sťažovať výkon práv, ktoré mu priznáva Smernica 93/13 alebo Smernica 2008/48, a teda že tieto podmienky sú v rozpore so zásadou efektivity.

53. Okrem toho ako uviedol generálny advokát v bodoch 87 a 89 svojich návrhov, úmysel predajcu alebo dodávateľa, ktorý využil zmluvnú podmienku považovanú za nekalú, nemá vo vzťahu k právam spotrebiteľov vyplývajúcim z ustanovení Smernice 93/13 žiadny význam, a to isté platí aj pokiaľ ide o článok 10 ods. 2 Smernice 2008/48. Preto spotrebiteľ nemôže mať na účely uplatnenia svojich práv vyplývajúcich z týchto ustanovení povinnosť preukazovať úmyselnú povahu konania príslušného predajcu alebo dodávateľa. Z toho vyplýva, že možnosť predĺžiť trojročnú premlčaciu lehotu pod podmienkou, že spotrebiteľ preukáže úmysel predajcu alebo dodávateľa, ako je stanovená v § 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka, nemôže vyvrátiť konštatovanie uvedené v predchádzajúcom bode tohto rozsudku.

54. V prejednávanej veci, ako to vyplýva z vyššie uvedeného rozhodnutia Súdneho dvora Európskej únie, je neprípustné od spotrebiteľa vyžadovať, aby v prípade dlhodobých úverových vzťahov podal žalobu v lehote troch rokov od momentu, keď došlo k bezdôvodnému obohateniu sa veriteľa postupnými platbami spotrebiteľa v priebehu dlhšie trvajúceho časového obdobia.

55. V danom prípade uzatvorená zmluva o revolvingovom úvere tvorila jeden celok a žalobkyňa z titulu tejto zmluvy uhrádzala žalovanému plnenia v priebehu niekoľkých rokov v období od 16.08.2005 do 13.09.2016. Ak žalovaný dlhodobo získaval bezdôvodné obohatenie prijímaním plnení bez právneho dôvodu, nárok žalobkyne na vydanie bezdôvodného obohatenia musí rovnako ako zmluva o revolvingovom úvere, z ktorej tento nárok vznikol, tvoriť jeden celok. V takomto prípade premlčacie doby začínajú plynúť až po skončení bezdôvodného obohacovania sa. K poslednej úhrade zo strany žalobkyne došlo dňa 13.09.2016, a teda až týmto dňom sa bezdôvodné obohacovanie žalovaného skončilo. Žaloba na súde bola podaná dňa 14.03.2018, teda pred uplynutím akejkoľvek z lehôt upravených v ust. § 107 Občianskeho zákonníka.

56. Vychádzajúc z uvedeného odvolací súd postupom vyplývajúcim z ust. § 387 C.s.p. rozsudok, s výnimkou nenapadnutého výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti a výroku o trovách konania, ako vecne správny potvrdil.

57. Pokiaľ ide o výrok o trovách konania, tento je nepreskúmateľný pre nedostatok dôvodov a nezrozumiteľnosť. V prejednávanej veci predmetom konania boli dva samostatné nároky, a to nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia a nárok na určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky. Pri právach so samostatným skutkovým základom treba úspech a neúspech strany posudzovať osobitne podľa toho, v ktorom nároku, ktorý by mohol byť samostatne uplatnený, bola úspešná a v akom rozsahu a v ktorom zase nie. Trovy potom treba separovať a osobitne o nich rozhodnúť. Čiastočný úspech sa skúma so zreteľom na uplatnený nárok z aspektu právneho dôvodu žaloby, t.j. skutkového stavu a právnej normy, ktorá sa mala použiť alebo sa použila pri rozhodovaní o veci samej. Nie je možné považovať za čiastočný úspech, ak žaloba, v ktorej sa uplatnili viaceré nároky, bola čiastočne úspešná a čiastočne sa zamietla tak, že úspech i neúspech sa týkali samostatných nárokov. V takom prípade sa plný úspech alebo čiastočný úspech vo veci skúma so zreteľom na každý nárok, ktorý by mohol byť samostatne uplatnený. Ak ide o práva so samostatným skutkovým základom môže dôjsť aj k tomu, že povinnosti na náhradu trov konania sa budú určovať osobitne vo vzťahu ku každej strane sporu. V súvislosti s rozhodovaním o trovách je potrebné dodať, že v časti nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia

mala žalobkyňa len čiastočný úspech a v časti nároku na určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky dosiahla plný úspech. Keďže vydanie nezrozumiteľného alebo nedostatočne zdôvodneného rozhodnutia je potrebné hodnotiť ako nesprávny procesný postup súdu, ktorým bolo znemožnené žalovanému, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, odvolací súd postupom vyplývajúcim z ust. § 389 ods. 1 písm. b) C.s.p. rozsudok vo výroku o trovách konania zrušil a v rozsahu zrušenia vrátil vec na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (§ 391 ods. 1 C.s.p.). V ňom bude úlohou súdu prvej inštancie rozhodnutie o trovách odôvodniť tak, aby spĺňalo náležitosti vyplývajúce z ust. § 220 ods. 2 C.s.p.

58. Rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 odsek 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 odsek 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 odsek 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).